

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

14 אפר 2024
42335-10-49399-07-21
21

פס"ד משלים בעניין חלוקת זמני שהות ומשמורת

אריאל ממן

השופט

פלונית
ע"י עו"ד אליהו ויצמן

התובעת

- נגד -

פלוני
ע"י עו"ד שמשון דויד וכו"ד עוז עזריה

הנתבע

פסק דין משלים

[פסק הדין המשלים ניתן לאחר צאת הצדדים מאולם ביהמ"ש בפרוטוקול הדיון]

לפני תובענה לנקיטת הליכים שהגישה האם (למען הנוחות תיקרא התובעת) כנגד האב (למען הנוחות ייקרא הנתבע) על הפרת הוראות בית המשפט לחלוקת זמני השהות, בין הקטינה מ' לבין האם וכן תובענה "למשמורת" הקטינה שהגיש האב.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

בפתח דיון ההוכחות (מיום 4.4.2024) הגדירו ב"כ הצדדים את המסגרת הדיונית, לפיה תביעת האם עניינה חד הוא: העברת הקטינה באופן מידי מבית האב לבית האם ולנקוט בהליכים על מנת לאכוף זאת. נוכח כישלונות הטיפוליים עד הנה, עתרה האם לקבוע כי האב הוא "הורה מנכר" וזאת גם אם ייקבע שלנוכח גיל הקטינה, לא ניתן לאכוף על העברת הקטינה בכפייה מבית האב לבית האם.

למען הבהר הדברים, עסקינן בקטינה בת כ- 17 ושמונה חודשים בעת הזאת, אשר ניסיונות רבים לחדש הקשר בינה לבין האם עלו בתוהו ואולם חרף גילה, ביקשו הצדדים כי ביהמ"ש ישמע ראיות וייתן פס"ד בעניינים שבמחלוקת.

רקע כללי ודיוני רלוונטי:

התובענה הוגשה ביום 22.7.2021 וביום 29.7.2021 (פגרת בתי המשפט) הוגשה בקשה דחופה להשבת הקטינה לידי המבקשת ולקיום פסק הדין במסגרתו נקבעה "המשמורת" בידיה.

ביום 8.8.2021 ניתנה החלטת כב' השו' הביכרה רות אטדגי פריאנטה, במסגרתה נדחתה כבר אז בקשת התובעת להשיב הקטינה לביתה וניתנה הוראה על עריכת תסקיר דחוף, תוך שביהמ"ש מבהיר כי בניגוד לנטען, בפסק הדין, שמכוחו הוגשה תובענה זו, לא ניתנה כל הוראה הקובעת מתן "משמורת בלעדית" לאם ונקבעו הסדרי שהות נרחבים אצל האב: פעמיים בשבוע, כולל לינה, ובכל סופ"ש שני.

כמו כן, הבהירה כב' השו' אטדגי פריאנטה באותה החלטה, כי בשעה שהקטינה עברה להתגורר אצל אביה שלושה חודשים קודם לכן ובשים לב לגילה של הקטינה (בת כ- 15 באותה עת), היא לא מוצאת ליתן הוראה להשבת הקטינה לבית אמה וקבעה כי יש להמתין להגשת תסקיר.

ביום 5.12.2021 הוגש תסקיר עו"ס סדרי דין, במסגרתו הומלץ על הפניית המשפחה לטיפול וכן להורות לאב לוודא קיום ביקורים של הקטינה בבית האם. כך הומלץ להטיל סנקציות על האב, ככל שלא ידאג לקיום ביקורים של הקטינה אצל האם.

מפאת חשיבות הדברים- אביא להלן מעט מדברי העו"ס:

"מ' עזבה את בית האם ועברה להתגורר בבית האב תוך שהיא מנתקת קשר לחלוטין עם אימה. כל ניסיונותיה של האם ליצור קשר עם ביתה עלו בתוהו, עד לפני מספר שבועות בו נפגשו ושוב נותר הנתק.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

האב שוב חוזר על טענותיו כי האם אשמה במעבר של מ' אליו. טוען כי האם אינה מתפקדת, אינה רואה את צריכה של מ' והוא זה שטיפל בצרכיה של מ' כל השנים. הוא אינו רואה את חלקו בנתק שנוצר בין האם למ' ולטענתו האם הינה הבעיה...

... אין ספק כי יתכן שלאם יש קשיים מסויימים בהתנהלותה ההורית, כפי שלכל הורה ישנם קשיים כאלה ואחרים, אך נראה כי האב העצים בדרך סמויה את הקשיים ומאלץ את ביתו בדרך שאינה מודעת לבחור צד ולנתק קשר עם אימה במקום לאפשר לה ולאחיה להינות משני ההורים.

האב הגיש בקשה לבית המשפט למשמורת של מ'. אחד התנאים למשמורת קטין הינה יכולתו של ההורה לאפשר קשר תקין עם ההורה השני. למרות שהאב מצהיר כי הוא אומר למ' ללכת לבקר את אמא, כאמור, בדרך לא מודעת המסר היא כי אמא שאינה מתפקדת, אינה ערה לצרכיה עוד.

בהמשך לעיל, אנו ממליצים:

1. משמורת הילדים לא תשתנה, גם אם כיום מ' מתגוררת בפועל בבית האב. העברת המשמורת של מ' לידי האב פירושה מתן לגיטימציה לדרך בה נוקט האב ויתכן אף תימת הגולל על הקשר בין האם למ'.
2. המשפחה תופנה להליך טיפולי. על שני ההורים לשתף פעולה. באחריותו של האב לדאוג להביא את מ' לטיפול.
3. באחריות האב לדאוג לביקורים של מ' בבית האם.
4. סנקציות כספיות לאב במידה ומ' לא תגיע לביקורים עם האם.

אדגיש כי גם בתסקיר משלים שהוגש ביום 24.7.2022 חזרה עו"ס סדרי דין על מסקנותיה (ראו להלן).

לאחר שהוגשו תגובות הצדדים לתסקיר, ניתנה ביום 12.12.2021 החלטת סגנית הנשיא, כב' השופטת רותם קודלר עי"אש כי על המשפחה לעבור הליך טיפולי והתבקשה הבהרת העו"ס בעניין זה.

ביום 16.12.2021 התקבלה הודעת העו"ס שהמשפחה תופנה לטיפול אצל הגב' אנה קוטובה, שמכירה את המשפחה.

ביום 4.1.2022 הודיעה הגב' קוטובה כי הטיפול החל וניתנה הוראה על הגשת דיווח נוסף בתוך 45 ימים.

ביום 18.1.2022 הוגשה עמדת האפוטרופא לדין של הקטינה – עו"ד נעמי דפנה נחום, בה ציינה כי התרשמה שטוב לקטינה היכן שהיא נמצאת, אך ציינה כי היא מתעסקת בעניינים משפטיים ובכספי

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

המזונות וכי הקטינה אף אמרה דברים קשים אודות אימה, למרות שהאם הביאה לידיעתה כי בעבר הלא רחוק הדברים לא היו כך.

האפוסטרופא לדין הבהירה כי דיברה עם הצדדים, שהסכימו לשתף פעולה עם ההליך הטיפולי אצל הגב' קוטובה.

ביום 21.2.2022 הוגשו שתי חוות דעת מטעם הגב' קוטובה. האחת – לעיון ביהמ"ש והשנייה לעיון הצדדים ובו ביום הורה ביהמ"ש לצדדים להתמיד במפגשים במסגרת הטיפול וניתנה הוראה כי דיווח נוסף יוגש בתוך 45 ימים מאותו מועד. אלא שביום 7.3.2022 הוגשה הודעת המטפלת לפיה האב הודיע לה שהקטינים אינם מעוניינים בטיפול.

ביום 8.3.2022 הוגשה בקשה דחופה נוספת מטעם האם לאמץ את המלצות העו"ס; לחייב את האב להשתתף בטיפול עם הילדים ולחייבו בקנסות כספיים. באותו יום הועברה הבקשה לתגובת האב.

ביום 10.3.2022 הועברה התובענה להתברר לפניי והוריתי על קביעת מועד לדיון ביום 2.5.2022.

ביום 15.3.2022 - הוגשה תגובת האב לעדכונים מטעם המטפלת, במסגרתה טען כי המטפלת מסלפת עובדות וביקש כי בית המשפט ישמע את הקטינים בלשכתו ויתרשם מהם ומרצונם באופן בלתי אמצעי.

ביום 17.3.2022 – הוגשה תגובת האב לבקשה הדחופה מיום 8.3.2022 ובה חזר על בקשתו כי ביהמ"ש יורה על זימון הקטינים וישמע אותם באופן בלתי אמצעי.

ביום 10.4.2022 ובעקבות מספר בקשות שהגישה האם, קבעתי כי בשל הסמיכות למועד הדיון ולנוכח גיל הקטינים (16 ו-17 לערך באותה עת) והעובדה שהקטינה שוהה בבית האב למעלה משנה (נכון לאותו מועד), לא מצאתי דחיפות ליתן החלטה בטרם שמעתי את הצדדים והוריתי כי החלטות בבקשות התלויות ועומדות יינתנו במועד הקבוע, לאחר שביהמ"ש יוכל להתרשם באופן בלתי אמצעי מהצדדים ומהנסיבות. במסגרת זו הוריתי כי האפוסטרופא לדין תגיש דיווח עדכני לתיק עד 3 ימים בטרם מועד הדיון.

בסופו של יום ועקב אילוצי ביהמ"ש, דיון ראשון בתובענות התקיים לפני ביום 6.6.2022 ובסופו הוריתי כדלהלן:

"במועד זה אין מחלוקת כי הקטינה מ' אינה פוגשת באימה כלל, ואף מסרבת לחידוש קשר עמה ודומה כי גם החלטות קודמות של בית המשפט בעניין טיפול וחידוש קשר לא נשאו פרי עד כה.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

האם עותרת היום כי יינתן צו המורה לאב להעביר לאלתר את הקטינה מ' לביתה, וזאת כתנאי לכל החלטה נוספת בעניין קיום טיפול, לרבות זה שהומלץ ע"י האפוסטרופוס לדין.

בתסקיר עו"ס לסדרי דין מחודש 12/21 עולה תמונה מדאיגה ביותר ביחס למצבה של הקטינה, תוך שעו"ס לסדרי דין מצביעה על סממנים של ניכור הורי ומשכך, ביקשה לדחות את בקשת האב למתן צו למשמורת ברשותו וזאת משחובותיו של הורה משמורן כוללות גם דאגה לקיום קשר עם ההורה האחר.

בדיווחים הוגשו על ידי הגברת אנה קוטובה, אליה הפנה בית המשפט את הצדדים בהחלטותיו הקודמות עלתה תמונה לפיה לכאורה האב אינו משתף פעולה עם הטיפול אצל הגב' קוטובה, מציג מחד אמירות עמומות לפיהן הקטינים לא מעוניינים בטיפול, אולם, כך לפיה דבריה, אינו עושה את כל הנדרש על מנת לקיים טיפול בראי טובת הקטינה.

אציין כי ביום 21.2.2022 הוגש גם דיווח חסוי על ידי הגב' קוטובה, אשר סקרה באריכות את התנהלות הצדדים וסברה כי יש ליתן הוראות דחופות ומידיות בעניין החזרת הקטינה מ' לביתה של האם ונקטה אף היא בעמדה לפיה ככל שהאב לא יעשה כן, יש להורות על מתן סנקציות ואף קיום הסדרים בין האב לקטינה במרכז קשר.

... המלצת האפוסטרופוס לדין נכתב, כי הצליחה לרתום את הקטינה לטיפול פסיכולוגי רגשי שיינתן לה על ידי פסיכולוג/ית ילדים וסברה כי בעת הזאת, בשעה שהקטינה, כבת 16 במועד זה, מרגישה שהגורמים המטפלים אינם רואים אותה ואינם מקשיבים לה ולדבריה מנסים להפעיל עליה מניפולציות, יש צורך בטיפול בו תרגיש הקטינה בטוחה ותגלה קואופרטיביות עם הטיפול.

בנסיבות אלה, סברה אף האם כפי שהדברים עולים בפרוטוקול כי טובת הקטינה מצריכה טיפול באופן מיידי וזאת אף בלי קשר למקום המגורים הקבוע של הקטינה ולהוראות הנוספות שיכול ויינתנו על ידי בית המשפט.

בנסיבות אלה, ולאחר שבחנתי את עמדות הצדדים ולאחר ששקלתי את טובת הקטינה אשר לנוכח גילה יש להתחשב בדעתה ובמצבה הרגשי ואין להטיל עליה הוראות אשר יכפו את דעת בית המשפט או דעת מי מהנוכחים עליה, מצאתי כי יש לקבל תחילה את המלצות האפוסטרופוס לדין ולהפנות הקטינה לטיפול רגשי/ פסיכולוגי אצל גורם טיפולי מתאים...

לא מצאתי לקבל את עמדת ב"כ התובעת לפי יש להורות תחילה על העברת ה"משמורת" לידי האם, וזאת משאני סבור כי הוראה מעין זו תפגע בראש ובראשונה בקטינה וזאת מבלי להקל ראש בדיווח הארוך והמקיף שהוגש על ידי עו"ס לסדרי דין שבו עלה כי הקטינה מצויה במצוקה, וכי יש לאב לכאורה חלק באותה מצוקה.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

גם אם יש צורך בהעברת מקום מגוריה הקבוע של הקטינה לבית האם, הרי שהדבר צריך להיעשות בשיתוף פעולה עם הקטינה ולאחר שהקטינה תוכל להרגיש כי קולה נשמע וכי לא נעשים דברים מעל ראשונה או מאחורי גבה.

אני סבור כי פעולה חד צדדית של "הוראה מגבוה", לרבות על ידי בית משפט זה, ללא שהדברים יתיישבו על ליבה של הקטינה עלולה לגרום נזק רב יותר לקטינה מאשר הנזק שנגרם לה כתוצאה מניתוק הקשר, שאף בתוצאותיו הקשות אין לזלזל.

... ככל שיתברר כי מי מהם אינו רואה את טובת הקטינה לנגד עיניו, או פועל באופן מכוון לניתוק קשר עם ההורה השני או להשחרת פניו... בית המשפט לא יהסס לנקוט בכל הכלים העומדים לרשותו על מנת לאפשר לקטינה קשר מיטיב ומשמעותי עם שני הוריה והתפתחות פיזית, נפשית ורוחנית מיטיבה בגיל ההתבגרות שלה.

עו"ס לסדרי דין תודיע לבית המשפט בתוך 30 יום מהיום האם החל טיפול והאם ההורים נרתמו להמלצות גורמי הטיפול וכן תציג תכנית לחידוש הקשר בין האם לקטינה.

ביום 2.6.2022 הוגש כתב הגנה ודיווח עדכני מטעם האפטרופא לדין, בו ציינה כי הקטינה נתנה הסכמתה לטיפול פסיכולוגי והאפטרופא לדין המליצה אף היא לעשות כן וביום 9.6.2022 הגישה האפטרופא לדין פרטיה של מטפלת שהומלצה על ידה ושהסכימה לטפל בקטינה (ד"ר עדנה מן) וביהמ"ש אימץ המלצה זו והפנה הקטינה לטיפול, כפי בקשת האפ' לדין.

אלא שזמן קצר לאחר מכן, ביום 19.7.2022, הודיעה האפטרופא לדין כי הקטינה איבדה עניין בטיפול ואמון במטפלת ולכן מסרבת להשתתף בטיפול אליו גויסה בתחילה, ומשכך ביקשה שלא לחייב את הקטינה להשתתף בטיפול שאינה רוצה בו וביקשה להגיש דיווח נוסף בתוך 3 חודשים. אשר על כן, בשעה שסברתי כי לא ניתן לאכוף טיפול בכפייה, הוריתי בהחלטתי מיום 20.7.2022 על השהיית הטיפול אצל ד"ר עדנה מן וקבעתי כי האפטרופא לדין תגיש עדכון נוסף עד 15.9.2022.

לנוכח הנסיבות הקשות, ביום 28.7.2022 הוריתי על מינוי מומחית לעניין ניכור הורי/סרבנות קשר, הד"ר ענבל קיבנסון בר און.

ביום 18.9.2022 הוגש עדכון מטעם המומחית, לפיו, לטענת התובע, הקטינה עומדת בסירובה להשתלב בטיפול ומשכך המליצה כי בנסיבות אלה, על הקטינה לעבור איבחון פסיכו-דיאגנוסטי. אשר על כן, לאחר קבלת תגובות הצדדים (בהן חזרו על עמדותיהם) ולאחר שביום 25.12.2022 הוגשה הודעת עדכון מטעם האפטרופא לדין של הקטינה, במסגרתה ביקשה להרפות מהקטינה ולא לחייבה לעבור טיפול ו/או לחדש את הקשר עם אימה בכפייה, הוריתי כי העניין יידון בשנית בדיון הסמוך.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

ביום 2.1.2023 התקיים דיון במעמד הצדדים, בו שמעתי את הצדדים, באי כוחם והאפוטרופא לדין של הקטינה וביום 3.1.2023 ניתנה החלטה, במסגרתה נקבע כי הקטינה תישמע בלשכתי בנוכחות עו"ס יחידת הסיוע.

במסגרת החלטתי זו הוספתי את הדברים הבאים, אשר למען חשיבותם מובאים בשנית גם עתה:

"

ביום 6.6.2022, מתוך רצון להימנע מפגיעה נוספת בקטינה ועל מנת למצות האפשרות לחדש את הקשר בינה לבין אימה ובשים לב לגילה (בת כ- 16 ו- 4 חודשים בעת הזאת) מצאתי כי יש לקבל תחילה את המלצות האפוטרופוסית לדין ולהפנות הקטינה לטיפול רגשי/ פסיכולוגי אצל גורם טיפולי מתאים.

אבהיר כי כבר באותה עת דחיתי בקשת האם להעברת הקטינה בעל כורחה למגורים בביתה וזאת משמצאתי כי הוראה מעין זו תפגע בראש ובראשונה בקטינה (ראו החלטה במקור). על החלטה זו לא הוגשה בקשת רשות ערעור (למען הסר ספק, ומכל הנימוקים המפורטים להלן, לא מצאתי לקבל דרישה זו גם כעת).

...

ביום 20.7.2022 ולנוכח דיווח שהוגש ע"י האפוטרופוסית לדין ממנו עלה כי נוצר משבר אמון בין הקטינה לבין הפסיכולוגית, אשר קיבלה מידע הנוגע להליך המשפטי מעו"ס סדרי דין ויכול שמהצדדים עצמם ולא פעלה לכאורה ע"פ החלטת ביהמ"ש להעניק לקטינה טיפול רגשי- פסיכולוגי (וזה בלבד), הוריתי על השהיית הטיפול משסברתי כי אין תוחלת בקיום טיפול בקטינה תחת כפייה.

ביום 28.7.2022 ובשעה שהאם עמדה על דרישתה להוכיח כי הנתק שבינה לבין הקטינה נגרם בעטיו של האב, כאשר לשיטתה מדובר בניכור הורי ובשים לב לכך כי עמדות עו"ס לסדרי דין והאפוטרופא לדין שמונתה לקטינה חלוקות ביחס לסוגיה זו, הוריתי על מינויה של ד"ר ענבל קיבנסון בר-און כמומחית מטעם בית המשפט לבחינת שאלת הניכור ההורי הנטען וזאת תוך בחינת התנהלות הצדדים והקטינה.

אלא שביום 18.9.2022 הודיעה המומחית כי הקטינה מסרבת להגיע לכל טיפול ומשכך המליצה לערוך לקטינה איבחון פסיכו-דאגנוסטי ולאחר שקיבלתי עמדות

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

הצדדים לאמור, הוריתי כי העניין יתברר בדיון וזאת על מנת שניתן יהיה להתרשם באופן בלתי אמצעי מדברי הצדדים ועל מנת לנסות ולהביאם לכדי הסכמות בראי טובת הקטינה.

בטרם מועד הדיון הגישה האפ' לדיון הודעת עדכון והביאה את דבריה של הקטינה, אשר אינה מוכנה להיפגש עוד עם אנשי טיפול ומבקשת כי לא יכפו עליה טיפול או ביצוע איבחון ומשכך עתרה לסגירת ההליכים, תוך התחשבות בצרכיה של הקטינה וברצונה.

בדיון שהתקיים לפני ביום 2.1.2023 שוחחתי עם הצדדים ובאי כוחם ארוכות (לרבות בשיח ארוך מחוץ לפרוטוקול) בניסיון להגיע למתווה טיפולי מוסכם בראי טובת הקטינה, אולם הצדדים שבו על עמדותיהם ובעוד האם עותרת להעברה מיידיית של הקטינה לביתה, תוך התעלמות רבתי מהעובדות, מהמחיר הנפשי הכרוך בכך, ממצבה ומרצונה של הקטינה ועותרת לקיים דיון הוכחות בשאלת הניכור ההורי הנטען, עותר האב מחד לסגירת ההליכים ואימוץ כלל מסקנות האפ' לדיון ומאידך, לדחות את טענת האם לניכור הורי.

כבר עתה מצאתי להדגיש כי בשעה שסעד של "משמורת" לו עתר האב בתביעתו אינו מצוי בהוראות תקנה 15 (א) (3) לתקנות בית המשפט (סדרי דין), התשפ"א-2020 ולא בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962, משעל פי הדיון יש להימנע מקביעת הורה זה או אחר כמשמורן [ראו: עמ"ש (מחוזי תל אביב-יפו) 13008-02-21 א' ק' נ' מ' ע' ק' (מאגרים משפטיים, 18.05.2021) ובשעה שביהמ"ש נדרש להכריע בחלוקת זמני השהות והאחריות ההורית הנגזרת מהזמנים בהם שווה הקטינה במחיצת כל אחד מהם, ככל שהצדדים יעמדו על בירור ההליך, דומה כי לא יהיה מנוס מליתן הוראות בדבר תיקון כתבי טענות.

כפי שהבהרתי לצדדים בדיון אתמול, בירור עובדתי של הסיבות שהביאו לנתק בין האם לקטינה (בין אם כדברי האב- בעקבות אלימות שהופנתה כלפיה מצד האם ובין אם כדברי האם- בעקבות ניכור הורי פרי יצירתו של האב) ידרוש בירור מעמיק, אשר מטבע הדברים לא יוכל להתבצע על אתר וביהמ"ש ידרש לו רק לאחר קבלת חוות דעת מומחה, קיום דיון הוכחות ועוד, תוך בזבז זמן ילד יקר ותוך שלא נהיר כיצד בירור זה יסייע בחידוש הקשר ללא דיחוי.

אם אדרש לבירור ההליך, יינתנו הוראות ברורות, כשסנקציות לצידן, זאת על מנת לאכוף ביצוע החלטות ביהמ"ש ועל אף שבהכרח ייגרם לקטינה קושי רגשי נוסף (לכל הפחות, אם לא חמור מכך) וזאת במיוחד בשעה שבעת הזאת מופרת

ההחלטה בעניין חלוקת זמני השהות מיום 19.7.2017 (השוו: תלה"מ (ת"א) 54513-08-22 ו. נ' א. (מאגרים משפטיים, 6.9.2022)).

גם אם יתברר בסופו של יום שהאב אשם בנתק השורר מזה זמן רב מידי בין האם לקטינה, הרי שלנוכח גילה של הקטינה, ממילא יהיה צורך בהליך טיפולי ובשיקום הקשר אשר יעשו בכפוף להסכמתה של הקטינה ולרצונה ומשכך, דומה שבירור עובדתי ומשפטי שמי מהצדדים מבקש לערוך יגיע לאותה נקודה ממש, רק לאחר בזבז זמן שיכול היה להיות מושקע בטיפול בקטינה.

למען הסר ספק רצונה של הקטינה הוא פרמטר חשוב ובעל משקל מכריע בכל מקרה, בין אם אחליט כי האב אשם כפי שחותרת האם להוכיח ובין אם לאו [זאת על פי סעי' 3 ו-12 לאמנת האו"ם בדבר זכויות הילד, שנתקבלה על ידי עצרת האו"ם ביום 20.11.1989, נחתמה על ידי ישראל ביום 3.7.1990, אושרה ביום 4.8.1991 ונכנסה לתוקף בישראל ביום 2.11.1991 (כתבי אמנה 1038, כרך 31, ע' 21) ועוד. (ראו והשוו: תלה"מ (פ"ת) 40889-05-21 פלוני נ' אלמונית (מאגרים משפטיים, 14.8.2022)].

בנסיבות אלה, הפגישה עם הקטינה נעשית כפסע לפני התהום הפעורה תחת ההליך המשפטי והחרב המונחת בין ירכותיו (ראו: בבלי, סנהדרין ז, א.).

ביום 4.1.2023 נשמעה הקטינה בלשכתי, כאמור וביום 5.1.2023 הוריתי, בהמשך להסכמת הקטינה וע"פ המלצת המומחית, כי יתקיים אבחון פסיכודיאגנוסטי לקטינה והוריתי לאב להביא הקטינה לביצוע האבחון.

הנתבע לא השלים עם החלטת ביהמ"ש שהורתה לו לוודא התייצבו הקטינה לאיבחון והגיש בקשת רשות ערעור, במסגרתה עתר לבטל חיובו לוודא התייצבות הקטינה לביצוע האבחון.

ביום 25.2.2023 נדחתה בקשת רשות הערעור שהגיש האב ע"י ביהמ"ש המחוזי וזאת ללא צורך בתשובת האם, בהתאם להוראת תקנה 138(א)(1) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט – 2018, תוך שנקבע:

"

1. מעיון מעמיק בתסקירים ובדיווחים השונים שהוגשו לבית המשפט קמא ע"י אנשי המקצוע, שחלקם היו חסויים מפני הצדדים עולה בבירור, כי נדרשת התערבות

טיפולית בעניינה של הקטינה, ולמצער אבחון מעמיק של מצבה הרגשי-נפשי. עסקין בדיני נפשות, וכידוע אין המדובר במדע מדויק. לפיכך, קיומן של דעות שונות בעניין הצורך באקט טיפולי-אבחוני הוא בבחינת חזון נפרץ...

2. בית המשפט קמא מצא, בהתאם לשיקול הדעת המסור בידו, כי לשם הכרעה בטענות הצדדים, הקוטביות זו לזו, לאחר שאף שמע קולה של הקטינה והתרשם ממנה באופן בלתי אמצעי, לאמץ המלצת מומחית שמונתה על ידו.

לא מצאתי, כי יצאה בכך שגגה תחת ידי, ההיפך הוא הנכון.

3. בית המשפט קמא קיים מצוות המחוקק, כמפורט בפרק ב' לתקנות בית משפט לענייני משפחה (סדרי דין), תשפ"א-2020 ושמע קולה של הקטינה, הן באמצעות אפוסטרופסית לדין והן במישור; בית המשפט קמא נחשף לעצימות ולמורכבות הקונפליקט בין הצדדים, לאופי הטענות שבפיהם ולמצב הקטינה, ולא מצאתי, כי ההחלטה נושא הבקשה שלפנינו חותרת חלילה תחת טובתה, שהיא כידוע השיקול המרכזי המונח על הכף בנדון דדן.

4. כידוע, בית המשפט לענייני משפחה הוא אביהם של קטינים, ומקום בו אין הוריהם-אפוסטרופסיהם הטבעיים מסוגלים לקבל בעצמם החלטות בעניינם עקב חילוקי דעות ביניהם, על בית המשפט לעשות כן להכריע בכך בראי טובת הקטינים (ראו: סעיף 19 לחוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות, תשכ"ב-1962).

5. ודוק, יש להבחין בין טובת הקטינה ובין רצונה. אכן, אמנם יש להתחשב ברצונה, אך הוא אינו חזות הכל, ושומה עלינו לזכור כי לא אחת רצון הקטין אינו בהכרח עולה בקנה אחד עם טובתו. לעיתים יש הלימה ביניהם ולעיתים לא.

6. מן המפורסמות, שבעניינים הנוגעים לקטינים, נעזר בית המשפט לענייני משפחה בעת הצורך במומחים ובעובדים סוציאליים לסדרי דין, על מנת לקבל תמונה שלמה, מלאה ואובייקטיבית בנוגע להם, לצרכיהם ולעניינים נוספים הקשורים בטובתם ובהגנה על זכויותיהם ועל התפתחותם התקינה.

פרקטיקה זו של הערכאה השיפוטית נחוצה שבעתיים עת הורי הקטינים נתונים בקונפליקט, אשר מונע מהם, ולמצער מחבל ביכולת שלהם לזקק ולבודד האינטרסים של הקטינים מן האינטרסים שלהם.

7. כאמור, במקרה דנא מפנים הצדדים אצבע מאשימה האחד לעבר משנהו בכל הנוגע לנתק בין הקטינה והמשיבה ובאחריות להיווצרותו, תוך תיאור עובדתי שונה וקוטבי על ידי כל אחד מהם.

8. במצב דברים זה החלטת בית המשפט קמא למנות מומחית לבחינת אופיו של סירוב הקטינה לקשר עם המשיבה-אמה והסיבות להיווצרותו, לא זו בלבד שאינה שגויה, כי אם מתבקשת.

9. זאת ועוד, ההמלצה על עריכת האבחון לקטינה באה לעולם משהמומחית לא זכתה לשיתוף פעולה מצד הקטינה ומצד המבקש שהקטינה מתגוררת אצלו ומצויה תחת אחריותו המוחלטת.

10. לפיכך, משמצא בית המשפט לאמץ המלצתה, מן הטעמים שבבסיסה, דהיינו קבלת תמונה רחבה ואובייקטיבית של עולמה הפנימי של הקטינה, בפרט בשים לב למצבה, אשר תיאורו עובר כחוט השני לאורך התסקירים והדיווחים שנתקבלו, הן בהליכים התלויים ועומדים, והן בהליכים הקודמים שנוהלו בין הצדדים, פעל הוא במסגרת שיקול הדעת הרחב המסור בידו, על מנת לבסס התשתית הראייתית הנדרשת, לשיטתו, לשם קבלת הכרעה ראויה במחלוקות בין הצדדים.

11. ...

12. למען הסר ספק מובהר, כי על המבקש לשתף פעולה עם גורמי הטיפול, ולדאוג להתייצבות הקטינה לביצוע האבחון בהתאם להחלטת בית המשפט קמא."

ביום 28.2.2023 ועם דחיית הבר"ע, הוריתי כי תוצאות האבחון יוגשו לכל המאוחר עד ליום 25.4.2023.

ביום 16.3.2023 דחיתי בקשת האב לקביעת דיון נוסף והבהרתי כי לא מצאתי לקיים דיון נוסף בטרם תקום החלטת ביהמ"ש בעניין ביצוע האבחון.

ביום 9.4.2023 דחיתי בקשה נוספת לשמיעת הקטינה ואחיה הבגיר וקבעתי כי אין צורך בשמיעת הקטינה פעם נוספת, בעת שהוראות בית המשפט בעניין ביצוע האבחון טרם בוצעו.

בשתי החלטות שניתנו ביום 31.5.2023, דחיתי הודעת האב כי אין לחייב הקטינה בביצוע האבחון וקבעתי כי האב יחויב בקנס לטובת אוצר המדינה בסך 150 ₪, עבור כל יום בו אינו מקיים את הוראות בית המשפט.

ביום 7.6.2023 הוגשה בקשת האב לעיכוב ביצוע ההחלטה בעניין חיובו בקנס יומי מתחדש.

ביום 15.6.2023 הוגשה עמדת האפוטרופא לדין, אשר במסגרתה ציינה גם כי האב הגיש בקשת רשות ערעור ובה חשף התכתבויות בינה לבין הקטינה, באופן המהווה הפרת חיסיון עו"ד-לקוח והפוגע באינטרסים של הקטינה.

האפוטרופא לדין הגישה עמדה נוספת, במסגרתה התייחסה לבקשת האב להורות לה להגיש דיווח עדכני. לטענת האפוטרופא לדין, עמדתה של הקטינה ברורה וכי בתחילה הסכימה לאבחון ולאחר מכן חזרה בה ולנוכח הסכמתה, יש לעשות כל שניתן על מנת לערוך את האבחון.

ביום 15.6.2023 הוגשה בקשת האב להורות לאפוטרופא לדין להגיש דיווח עדכני ולא להסתמך על דיווח שניתן לפני חצי שנה וביום 25.6.2023 ניתנה החלטה ודחיתי בקשת האב לעיכוב ביצוע, והוריתי לו פעם נוספת לערוך את האבחון לקטינה.

ביום 3.7.2023 דחיתי בקשת האב להורות לאפוטרופא לדין להגיש דיווח נוסף ו/או להחליפה, תוך חיובו בהוצאות. ביום 13.7.2023 ניתנה תזכורת בגין ביצוע האבחון לקטינה ונקבעה תזכורת ליום 6.9.2023.

ביום 8.10.2023 הוגשה בקשת האם לקביעת מועד לשמיעת הוכחות והוריתי לאב להבהיר בתוך 14 ימים האם בוצע אבחון לקטינה. ביום 2.11.2023 הגיש האב תגובתו וציין כי הקטינה עושה חיל בחייה אישיים. וביקש לעזוב אותה לנפשה.

לנוכח התנהלות הצדדים ובשעה שהמחלוקות נותרו בעינן, כאשר האב אינו מקיים אחר החלטות ביהמ"ש, על אף כל ניסיונות ביהמ"ש להביא למתווה טיפולי שיסייע בחידוש הקשר, ביום 7.11.2023 ניתנה החלטה ובה קבעתי התיק לשמיעת ראיות.

ביום 5.3.2024 הוגשה בקשת האפוטרופא לדין לשחרור הלשכה לסיוע משפטי מייצוג הקטינה וזאת נוכח היעדר שיתוף פעולה של הקטינה. הצדדים הותירו ההחלטה לשיקול דעת ביהמ"ש וביום 17.3.2024 שוחררה האפוטרופא לדין מייצוג הקטינה.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

ביום 17.3.2024 הגיש האב בקשה לזימונם של הבן הבגיר והאפוטרופא לדין לעדות ודחיתי הבקשה לשמיעת הבן הבגיר, בשעה שלא הוברר הצורך בזימונו והתוחלת שבה והעברתי הבקשה לשמיעת עדות האפו' לדין לתגובתה.

ביום 18.3.2024 הגיש האב "הבהרה" לצורך בזימונו של הבן הבגיר לעדות, אך בשל היותה נושאת אופי ערעורי והיותה מעין בקשה לעיון חוזר בהחלטת ביהמ"ש, נדחתה בקשתו והוא חויב בהוצאות לטובת אוצר המדינה.

ביום 24.3.2024 דחיתי הבקשה לזימון האפוטרופא לדין לעדות, תוך שקיבלתי מלוא טענותיה, בעניין החיסיון שחל על המידע הקיים ברשותה.

ביום 4.4.2024 התקיים דיון הוכחות ובו נשמעו עדויות הצדדים בלבד, כאשר אף לא אחד מהם, ביקש לזמן עדים נוספים, וזאת בעת שאין מחלוקת כי בפני ביהמ"ש מונחים תסקיר עו"ס סדרי דין, דיווחי המטפלת הגב' אנה קוטובה וכן דיווח ד"ר קיבנסון בעניין סירובה של הקטינה להגיע לפגישה עימה.

היום (14.4.2024) נשמעו סיכומי ב"כ הצדדים וזאת בנוסף לעיקרי טיעון שהוגשו מטעמם, בהתאם להחלטה מיום 4.4.2024.

לאחר הפסקה, ניתן במעמד הצדדים פסק דין הכולל את מסקנות ביהמ"ש ונקבע כי פסק הדין המשלים יישלח לצדדים מהלך היום.

הנה כי כן ולאחר ששמעתי את עדויות הצדדים, עיינתי בכתבי הטענות ובכל אשר מונח בפני (לרבות תסקירים, דיווחים מטעם המטפלות, דיווח מומחית ביהמ"ש, עמדת האפ' לדין) וכן בעיקרי הטיעון ולאחר שנשמעו סיכומי באי כוחם מצאתי לקבל עמדת האם כי הנתק בינה לבין הקטינה נגרם בעטיו של ניכור הורי מצד האב, אך בד בבד, לא מצאתי ליתן הוראות להעברת הקטינה מבית האב לבית האם וכן מצאתי לדחות תביעת האב להעברת "משמורת" הקטינה לידי.

אבהיר כי גם לאחר שמיעת הראיות וסיכומי ב"כ הצדדים, לא מצאתי לשנות מקביעותיי במהלך ההליך כי אין להעביר קטינה, המצויה על סף בגרות, מבית אחד לבית אחר בכפייה.

מצאתי לקבל טענות האם כי סירובה של הקטינה לפגוש בה, ניתוק הקשר המוחלט והוטואלי בין הקטינה לביתה, מקורו בהתנהלותו של האב ובניכור הורי סמוי ומתוחכם, פרי ביאושיו של האב, אשר לא די בכך שפעל על מנת להעביר לקטינה מסרים נגד האם (ראו דיווח האפ' לדין) אלא שאף מנע הגעה של הקטינה למטפלות שמונו ע"י ביהמ"ש, למומחית ולאבחון פסיכו-דיאגנוסטי, וזאת הגם שהוטלה עליו החובה לעשות כן.

על אף שהאב חולק על מסקנות העו"ס, המטפלת והמומחית, הוא לא טרח לזמנן לעדות, כאשר העו"ס והמטפלת תמימות דעים כי האב הוא המקור לנתק בין הקטינה לבין האם וכי לא עשה די (אם בכלל) על מנת למנוע אותו, לטפל בו ו/או לחדול אותו.

כלל ידוע הוא שככלל יאמץ ביהמ"ש את המלצת המומחים שמונו על ידו "אלא אם כן קיימים טעמים נכבדים ובעלי משקל ממשי, המצדיקים סטייה מאותה המלצה" (רע"א 4575/00 פלונית נ' אלמוני, פ"ד נה(2) 331, 332). בענייננו, עו"ס סדרי דין לא זומנה לחקירה על תסקירה ועמדתה ומסקנותיה לא נסתרו.

ראו בעניין זה את דבריו של המלומד י. קדמי, על הראיות, חלק שלישי, עמ' 1699, תשס"ד – 2003:

"החובה לחקור בכל נקודה של אי הסכמה". היריב חייב במסגרת החקירה שכנגד לחקור את העד במישרין ובמפורש בקשר לכל נושא שיש לגביו מחלוקת: ראשית על מנת לחדד את השנוי במחלוקת ולהעמיד את העד על כך שאין נותנים אמון בדבריו באותה נקודה: שנית – על מנת לאפשר לעד לבחון עמדתו מחד, לחזקה או לסטות ממנה: ושלישית – והוא העיקר – על מנת לאפשר לבית הדין להתרשם מן הצורה שבה העד "מגן" על גרסתו. אשר על כן, כאשר לא מציגים לעד שאלות בחקירה שכנגד בקשר לנושא מסוים, ההנחה היא – בהיעדר הסבר סביר אחר – כי אין חולקים על דברי העד באותו נושא: ואפילו מוסברת אי ההתייחסות – יש לה משקל לטובת גרסת העד, באשר באותה נקודה לא הייתה לעד הזדמנות ל"הגן" על עמדתו."

בנסיבות אלה, לא מצאתי כי הונחו בפני "טעמים נכבדים ובעלי משקל ממשי המצדיקים סטייה מהמלצות התסקיר". ההפך הוא הנכון, התנהלותו של האב עליה ניתן ללמוד גם מאי קיום החלטות ביהמ"ש (גם זו של ביהמ"ש המחוזי) ומעדות האם שלא נסתרה, מלמדת כי קיימים דווקא טעמים נכבדים ובעלי משקל לאמץ המלצות העו"ס.

טענות האב כי עו"ס סדרי דין פעלה מתוך דעה קדומה, לא הוכחה ועובדה היא כי לא זומנה לחקירה וממצאיה ומסקנותיה לא נסתרו.

אדגיש כי טענתו של האב כי אין לייחס חשיבות להמלצות עו"ס סדרי דין ולמסקנותיה מנוגדת לרציונאל העומד ביסוד חוק הסעד (סדרי דין בעיני קטינים, חולי נפש ונעדרים), תשט"ו-1955, שכן עיון בדברי ההסבר לחוק מלמד כי זוהי בדיוק מטרת החוק – להעניק לעו"ס לסדרי דין סמכויות לחוות דעתה בעניינם של קטינים:

"בתי המשפט... בבואם לעמוד על שלום הקטין, נוהגים לעתים תכופות לבקש את חוות דעתם של עובדים סוציאליים, אולם התעוררו ספקות רציניים אם נוהג זה יש לו בסיס מספיק בחוק... אי לזאת בא החוק

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

המוצע לקבוע את סמכויותיהם של בתי המשפט ולהסדיר את מעמדו של פקיד הסעד במשפטים אזרחיים שיש להתחשב בהם בקטינותו של אדם...

פקידי הסעד יהיו לפה לקטינים... ומחמת בקיאותם המיוחדת וגישתם המקצועית לבעיותיהם של אלה, יש בחוות דעתם משום הדרכה יעילה וטובה ביותר לבית המשפט... (ההדגשה אינה במקור. א.מ.).

כאמור לעיל, בתסקירה קבעה העו"ס כי מתקיימים סממנים של ניכור הורי, זאת הן בתסקירה מיום 5.12.2021 והן בתסקיר המשלים מיום 11.7.2022, שם ציינה העו"ס במפורש:

"לאורך השנים האב השתמש בילדים לצורך מאבקו באם תוך פגיעה ניכרת בילדים ובשלומם הרגשי", וזו חזרה על המלצותיה מחודש דצמבר 2021, תוך שהיא קובעת "האב מצהיר כי הוא משתף פעולה אך בפועל הוא לא עושה כן ונוקט בדרכים שונות בכדי לחבל בכך. להערכתנו המקצועית האב לא משתמש רק בקטינים כנגד האם אלא גם בהליך משפטי ואף בהליך טיפולי... במקרה דנן, למ' עקב התנהלות אביה, אין כל יכולת להשמיע את קולה באופן אותנטי מאחר ונוצרה ברית בין האב לילדה ובכך דמות האם בעולמה הפנימי של הקטינה נמחקה לחלוטין..."

אשר על כן ובמיוחד בשעה שעמדת עו"ס סדרי דין לא נסתרה, הן מהטעם שלא זומנה לחקירה והן מהטעם שכל הממצאים העובדתיים, שבאו לידי ביטוי בעדויות הצדדים מלמדים על כך, מצאתי כי ניתוק הקשר המוחלט בין הקטינה לבין אמה נוצר כתוצאה ישירה מהתנהגותו של האב ומניכור הורי מתוחכם שיצר, הן בהעברת מסרים סמויים, הן במניעת טיפול והן במתן לגיטימציה לאי קיום החלטות ביהמ"ש ו/או לאי שיתוף פעולה עם גורמי המקצוע.

למרות עמדת העו"ס ולנוכח גיל הקטינה, לא מצאתי להורות על חיוב בסנקציות נוספות ו/או על העברת הקטינה בכפייה לבית האם, שכן לא מצאתי תועלת בכך בנסיבות שבפניי.

בד בבד עם האמור, מצאתי כי ניתוק הקשר בין הקטינה לבין האם מקורו בניכור הורי שמבצע האב, זאת בהתאם לעמדת עו"ס סדרי דין.

ניכור הורי, כבעניינו, מהווה התנהלות חמורה, הפוגעת פגיעה קשה בקטינה. ביהמ"ש המחוזי (בעניין אחר) אמר את דברו ביחס לתופעת "הניכור ההורי" וחייב הורה מנכר בתשלום פיצוי בסך של 400,000 ₪ להורה האחר זאת לאחר שגינה בכל פה תופעה זו ותוצאותיה ההרסניות כלפי קטינים באשר הם:

"תסמונת 'ניכור הורי' היא תופעה של התנכרות הילד לאחד ההורים ללא צידוק, כאשר האחראי להתנכרות הוא ההורה האחר. התופעה מאופיינת בדחייה חריפה מצד הילד את ההורה הלא משמורן,

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

מסע של הכפשות כלפי אותו הורה כאשר אין לתוכן הטענות יסוד סביר במציאות ובהיסטוריית היחסים הקודמת לפרידה, חשיבה מתוכנתת שהילד מציג כלא תלויה בהורה המנכר והתפשטות השנאה או העוינות של המנוכר למי שמזוהה עימו. במדינות מסוימות הוכרה התופעה כהתעללות פסיכולוגית בילד. האינטנסיביות הרגשית שחווים ילדים מנוכרים לאורך זמן ממושך מציפה את עולמם הפנימי וגובה מהם מחיר כבד בעודם ילדים, וגם מאוחר יותר, כאנשים בוגרים (ר' ד"ר ענבל בר און, ד"ר יואב מאז"ה, ניכור הורי סקירת ספרות, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, תש"ף, 2019, 9, 24).

בתי המשפט רואים בחומרה תופעה בזויה זו, שכונתה כעין חטיפה נפשית של הילדים באמצעים פסיכולוגיים הגורמים לניתוקו מההורה האחר ופיתוח תלות בהורה המנכר. [ראו: עמ"ש (מחוזי באר שבע) 72323-10-21 ש.א נ' ח.א (נבו 03.05.2022)]

למען הסר ספק, מצאתי כי האם פעלה ככל יכולתה, על מנת לחדש הקשר עם הקטינה, אלא שניסיונותיה לחזר אחרי הקטינה עלו בתוהו, כאשר אין כל ממצא עובדתי שמלמד על סיבה קונקרטית שבגינה נותק הקשר בין הקטינה לבין האם (ראו חקירת האם בעמ' 22 לפרוטוקול הדיון מיום 4.4.2024, שם ביהמ"ש עיין בתכתובת ארוכה בינה לבין הקטינה) ועל אף שכך, פועלת הקטינה במשך מספר שנים בחוסר התאמה לחיזוריה של האם ואף בחוסר פרופורציה בהתייחס לנסיבות ואף חוסמת את האם מהיכולת להתכתב עימה ביישום "וואטסאפ", ממכשיר הטלפון של הקטינה, ללא שקדמה לכך כל פעולה מצד האם או כל אינדיקציה להתנהגות בלתי הולמת של האם, שיכולה להצדיק זאת.

מנגד, מצאתי דווקא בהתנהגותו של האב ככזו שהניעה את ניתוק הקשר בזמן אמת, או למצער, ככזאת שעודדה אותו ולא מנעה אותו (זאת לכל הפחות בקיום טיפול או איבחון, כמצוות ביהמ"ש) תוך התעלמות מהחלטות ביהמ"ש ומטובת הקטינה.

עוד ניתן ללמוד מעדותה של האם, כי פנתה בזמן אמת לשירותי הרווחה ולמשטרת ישראל על מנת לקבל סיוע בהשבת הקטינה לביתה, ומשלא היה די בפניות אלה, הגישה בקשה ליישוב סכסוך ולאחריה נקטה בהליך זה (ראו לשם הדוגמא תכתובת שהוגשה לתיק במהלך חקירתה של האם ע"י ביהמ"ש וסומנה ת/1 במסגרתה פנתה לשירותי הרווחה וביקשה את עזרתם).

אלא שבהתייחס לאב, לא עלה בידיו (ראו גם סיכומי ב"כ הנתבע) להפנות לפעולות קונקרטיות שבוצעו על ידו, כאשר כל מה שהיה לב"כ לומר היה לשאול "האם יש הוכחה שהוא לא ביצע?" וזאת בעוד שתסקירי עו"ס סדרי דין ודיווחי המטפלת (הגב' קוטובה) מלמדים שלא די בכך שהאב לא עשה מאומה, אלא שבמעשיו הוא חיבל בקשר שבין האם לקטינה, לכל הפחות, באופן סמוי.

גם בשיחה שקיימתי עם הקטינה לא היו בפיה טענות של ממש ביחס להתנהלותה של האם, בוודאי לא כאלה שיש בהן כדי להצדיק ניתוק טוטאלי של כל קשר בינה לבין האם ו/או כדי להצדיק אי קיום החלטות ביהמ"ש, לפנות להליך טיפולי ו/או לאיבחון, כפי המלצת המומחית.

אדגיש כי גם בשיחה של ביהמ"ש עם הקטינה עלו סממנים אופייניים הידועים בספרות המקצועית, כנובעים מניכור הורי.

אדגיש כי לא מצאתי לקבל טענת האב כי עסקין בסרבנות קשר שאין לו יד ורגל בה, שכן סבורני כי כל הממצאים, שבאו לידי ביטוי בהליך זה, פורטו בתסקיר העו"ס ומצאו ביטויים בהתנהלות האב, מלמדים כי הוא אחראי באופן ישיר, או לכל הפחות באופן עקיף, לניתוק הקשר בין הקטינה לאימה, לאי חידושו ולא קיום החלטות ביהמ"ש.

סיכום:

לאחר ששמעתי את עדויות הצדדים, עינתי בכתבי הטענות ובכל אשר מונח בפני (לרבות תסקירים, דיווחים מטעם המטפלות, דיווח מומחית ביהמ"ש, עמדת האפ' לדין) וכן בעיקרי הטיעון ולאחר שנשמעו סיכומי באי כוחם מצאתי לקבל עמדת האם כי הנתק בינה לבין הקטינה נגרם בעטיו של ניכור הורי מצדו של האב. לצד זאת, בשים לב לגיל הקטינה, כבת 17 ו-8 חודשים ולאור העדר שיתוף הפעולה בהליכים הטיפוליים עד הנה ובשים לב כי בעוד כ-4 חודשים בלבד ימלאו לקטינה 18, לא מצאתי ליתן הוראות בדבר העברת הקטינה לבית האם וכן מצאתי לדחות תביעת האב להעברת "משמורת" הקטינה לידיו.

פסק דין זה ניתן בשים לב לנסיבות שאינן במחלוקת, לגילה של הקטינה, לנתק הממושך שלה מאימה, העובדה כי עזבה את בית האם והיא מתגוררת בבית האב מזה כשלוש שנים, זאת כאשר אין מחלוקת שהקטינה אינה פוגשת באימה כלל, ואף מסרבת לחידוש קשר עמה, כאשר החלטות קודמות של בית המשפט בעניין טיפול וחידוש קשר לא נשאו פרי.

אבהיר כי גם לאחר שמיעת הראיות וסיכומי ב"כ הצדדים, לא מצאתי לשנות מקביעותיי במהלך ההליך כי אין להעביר קטינה, המצויה על סף בגרות, מבית אחד לבית אחר בכפייה.

על אף האמור, מצאתי לקבל טענות האם כי סירובה של הקטינה לפגוש בה, ניתוק הקשר המוחלט והטוטאלי בין הקטינה לבינה, מקורו בהתנהלותו של האב ובניכור הורי סמוי ומתוחכם, פרי ביאושיו של האב, אשר לא די בכך שפעל על מנת להעביר לקטינה מסרים נגד האם (ראו דיווח האפ' לדין) אלא שאף מנע הגעה של הקטינה למטפלות שמונו ע"י ביהמ"ש, למומחית ולאבחון פסיכו-דיאגנוסטי, וזאת הגם שהוטלה עליו החובה לעשות כן.

מסקנתי מתיישבת הן עם הממצאים העובדתיים, שעלו בעדויות הצדדים, הן עם מסקנות עו"ס סדרי דין והן עם עמדת המטפלת, הגב' אנה קוטובה, שמונתה על ידי ביהמ"ש.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

בנסיבות אלה, נהיר כי האב שאינו מקיים אחר החלטות ביהמ"ש; אינו מקיים אחר חובתו ההורית, "כהורה משמורן" בפועל, לוודא קיום קשר תקין ורציף עם ההורה האחר; פועל בניגוד לטובת הקטינה, אינו ראוי להיות מוגדר הורה משמורן.

הדבר מקבל משנה תוקף לנוכח פסק דינו המנחה של ביהמ"ש המחוזי במסגרת עמ"ש (מחוזי תל אביב-יפו) 13008-02-21 א' ק' נ' מ' ע' ק' (מאגרים משפטיים, 18.05.2021) שככלל, יש להימנע מקביעת הורה זה או אחר כמשמורן ובשעה שסעד של "משמורת" לו עתר האב בתביעתו אינו מצוי לא בהוראות תקנה 15 (א) (3) לתקנות בית המשפט (סדרי דין), התשפ"א-2020 ולא בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962

אשר על כן, אני מורה כדלהלן:

- תביעת האב "למשמורת" הקטינה נדחית.
- תביעת האם לנקיטת הליכים מתקבלת בחלקה, באופן בו נקבע בזאת כי הסיבה לנתק בין הקטינה לבין האם מקורו בהתנהלות האב ובניכור הורי שביצע ועודנו מבצע נגד האם.
- עם זאת, רכיב האכיפה בתביעת האם נדחה, זאת לנוכח השיקולים שפורטו לעיל.
- בשעה שקיים חיוב בקנס מתחדש, שנקבע בהחלטת ביהמ"ש מיום 31.5.2023, בגין אי קיום הוראת ביהמ"ש לביצוע איבחון לקטינה, מצאתי לקצוב סכום הקנס שנצבר במהלך 319 ימים ממועד מתן ההחלטה ועד עתה (X 150 ₪ ליום) בסכום כולל של 47,850 ₪, אשר ישולמו לאוצר המדינה.
- כמו כן ולנוכח מסקנותיי, הנתבע יישא בהוצאות התובעת בסכום של 50,000 ₪.
- סכומים אלה ישולמו בתוך 30 ימים מהיום, כשהם נושאים הפרשי הצמדה וריבית כדין מהיום ועד למועד התשלום בפועל.

המזכירות תשלח לצדדים, תסרוק פרוטוקול הדין ופסקי הדין לתלה"מ 42335-10-21 ותסגור את שני ההליכים שבכותרת.

פסק הדין מותר בפרסום בהשמטת פרטים מזהים ושמות הצדדים.

ניתן היום, ו' ניסן תשפ"ד, 14 אפריל 2024, בהעדר הצדדים.

אריאל ממון, שופט

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

